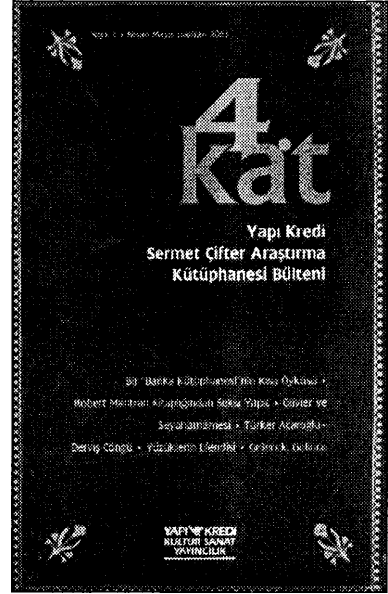

Tanıtım - Değerlendirme

Reviews

4. Kat : Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi Bülteni. İstanbul : Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık. Sayı 1 (Nisan-Mayıs-Haziran 2001)- . Üç aylık.

Türk dili, tarihi, kültürü ve İstanbul ile ilgili konularda uzmanlık kütüphanesi olarak hizmet veren Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi, yeni yayınlamaya başladığı bu bültenle kültür yaşamımıza bir başka katkı sağlıyor. Bültende bir Osmanlı tarihçisi ile ya da yazmalarla ilgili bir bilgiye rastlayabileceğiniz gibi, Türk kütüphaneciliğinin emektarlarıyla da karşılaşabilirsiniz. Ya da bir cönkten alınmış ilginç metinlerle. İlk sayıda, bültenin, kütüphanenin çağdaşlaşma, gelişme, kullanıcılarla bütünleşme çabalarının (şimdilik) son ürünü olduğu belirtilerek; hem kütüphaneden, hem Yapı Kredi Kültür Merkezi'nden ve hem de okurlardan haberler verebilme, kitap dünyasını 7'den 70'e kucaklayan bir çevrimin içinde olabilme dileği vurgulanıyor.

Birinci kalite beyaz kağıda nefis bir baskıyla yayımlanan, renkli resim ve fotoğraflarla bezeli, küçük boyutlu, şirin bir bülten. İlk sayısı 28, ikinci sayısı ise 32 sayfa olarak yayınlandı. İlk sayıda Türker Acaroğlu, ikinci sayıda Leman Şenalp ile yapılan söyleşiler dikkat çekici. Ayrıca çeşitli kitap tanıtımları, kütüphane dermesindeki yazmalar ve nadir eserlerle ilgili yazılar bülteni zenginleştiriyor.

Bültenin "4th Floor" adıyla İngilizce versiyonu da yayınlanmakta.

Serhat Baytur
Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi
baytur@bilkent.edu.tr

Şenalp, Leman. *İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi: Başlangıçtan Günümüze*. Gnl. 2. bs. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği Genel Merkezi, 2001. 81s. TKD Genel Merkezi Yayınları No; 38. ISBN 975-7653-92-6.

İstanbul Üniversitesi Türkiye'nin en eski üniversitesi olmasının yanı sıra, araştırma kütüphanelerinin oluşumu ve hizmetlerinin yaygınlaşmasında da ülkemizdeki ilklerdendir. 1998 yılında yine TKD tarafından yayımlanan kitabın ilk basımı kısa sürede tükenmişti. Söz konusu kütüphanenin emektar yöneticisi sayın Leman Şenalp tarafından düzeltmeler ve eklemelerle yeniden yazılan kitap, İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi'nin başlangıçtan günümüze geçirdiği evrede kaydettiği gelişmeler, verdiği hizmetler ve günümüzdeki durumu hakkında derli toplu bilgi bulundurması nedeniyle konuyla ilgilenenler için bir başvuru kaynağı niteliğindedir.

Kitapta, Ortaçağ'da Batı'nın ve Türk-İslam Dünyası'nın ilk üniversite kütüphaneleri, Fatih Medresesi'nden Darülfünun'a ve Cumhuriyet dönemine kadar geçen süreçte oldukça geniş tarihçe bilgisi bulunmaktadır. Darülfünun'un 1 Ağustos 1933 yılında İstanbul Üniversitesi'ne dönüşümünün ardından bu önemli değişimin Merkez Kütüphane'ye yansıyan boyutları ve günümüze kadar gerçekleşen gelişmeler kitabın en kapsamlı bölümüdür. Günümüz kütüphaneciliğine ışık tutacağına inandığımız kitapta kullanılan dilin sadeliği ve akıcılığı da okunmasını ve anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır.

Türkçe ve İngilizce özetler, kapsamlı bir kaynakça, tarihi belge ekleri ve Leman Şenalp tarafından yayımlanan kitap ve makalelerin toplu listesinin bulunduğu kitapta, İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi'nin eski ve yeni binalarının fotoğrafları da yer almaktadır. Emekli öğretim üyeleri Prof. Dr. Jale Baysal ve Prof. Dr. Özer Soysal ile Kütüphaneler Genel Müdürü Gökçin Yalçın'ın kitapla ilgili düşünceleri de yine kitapta yer almaktadır. Söz konusu kitabı ikinci kez ve daha ayrıntılı bir şekilde kütüphaneciliğimize kazandırdıkları için sayın Şenalp'e teşekkür ederiz.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
MERKEZ KÜTÜPHANESİ
Başlangıcından Günümüze

Leman ŞENALP

Ankara, Türk Kütüphaneciler Derneği, 2001

Dr. M. Tayfun GÜLLE
İGEME Kütüphane Müdürü
tayfung@igeme.org.tr

Knowledge Management and Its Integrative Elements. Ed. Jay Liebowitz ve Lyle C. Wilcox. Florida: CRC Press, LLC, 1997. 205s. ISBN 0-8493-3116-1. 30.00 GBP.

Günümüzde bağımsız bir branş olmaya doğru hızla ilerleyen *Bilgi Yönetimi* hakkında kapsamlı bilginin bulunduğu kitap, George Washington Üniversitesi Yönetim Bilimleri Enstitüsü profesörü J. Liebowitz ve Batı Virginia Üniversitesi Sistemleri ve Devlet Teknoloji Enstitüsü başkan yardımcısı Dr. L.C. Wilcox' un editörlüğünde hazırlanmıştır. Söz konusu kitapta editörlerle birlikte 21 bilim adamı tarafından hazırlanan 12 bölüm yer almaktadır.

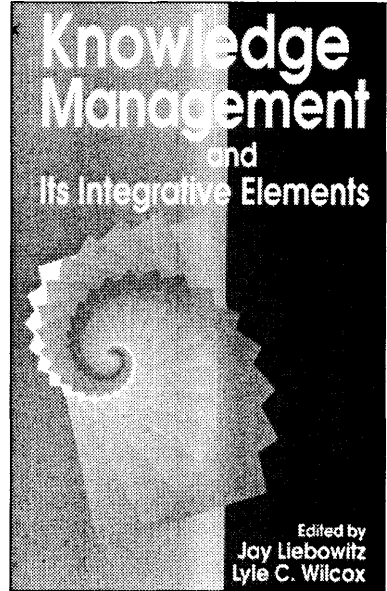
Kitabın ilk bölümü *bütünleyici bir süreç olarak bilgiye dayalı sistemler* başlığını taşımaktadır. Bu bölümde; bilgi çağı, bir mal olarak bilgi, iş-kariyer ve müfredat programı geliştirme, uzman sistemlerin gelişimi, bilim ve teknoloji müfredatının bütünleştirilmesi, toplum, kurumsal tasarım, profesyonel geçiş, geleceğe bakış altbaşlıkları yer almaktadır.

İkinci Bölüm *bilgi yönetimi: bilgi ile akılcı iş yapmak* başlığına ayrılmıştır. Bu bölümde de; kuruluşlarda bilgi, günlük bilginin boyutları, bilgi yönetimi ve hangi kuruluşlar bilgi yönetiminden yarar sağlamayı ümit edebilir başlıkları altındaki konular tartışılmaktadır.

Üçüncü Bölüm *bilgiye dayalı sistemler: yeni bir öğrenme yolu* başlığını taşımaktadır. Bu bölümde bilgiye dayalı sistemlerin öğrenilme yöntemi hakkında örnek verilerek kapsamlı bir tanıtımı yapılmaktadır. ABD' deki askeri bir kolejde (Army War College) öğrenme yöntemleri üzerine taklit ile zeka sistemlerinin ilişkisi karşılaştırılarak bilgiye dayalı sistemlerin öğrenilme düzeyinin yükseltilmesi için gereklilikler üzerinde durulmuştur. Çalışmalar söz konusu Kolej' deki bir merkezde (Center for Strategic Learning) test edilmiştir.

Dördüncü Bölüm *bilgi yönetiminin desteklenmesinde bilgiye dayalı sistemlerin rolleri* başlığına ayrılmıştır. Bilgiye dayalı sistemlerin kısa bir tanıtımının ardından bilgi yönetimi ile ilgili ayrıntılara inilmektedir. Bu bölümde, bilgiye dayalı sistem doğrultusunda verilen, ticari bir şirketin kar, zarar ölçümlerine ilişkin örnek risk analizi çalışması oldukça ilginçtir. Bilginin transferi, bilgiye dayalı sistemin işlevleri, bilgi üretme ve kaynak oluşturma, bilgi derleme ve yenileme, gereksinim duyulan yere bilginin ulaştırılması ya da yayılması altbaşlıkları ise bilgiye dayalı bir sistemin oluşturulmasının evreleri hakkında bilgi vermektedir.

Beşinci Bölüm *iş akışı sürecinde teknoloji sağlayıcı bir etken olarak bilgiye*

dayalı sistemler başlığını taşımaktadır. Bu bölümde iş akış sürecinde herşeyin yeniden ele alınması üzerinde durulmakta ve iş akış sürecini etkileyecek yeniden yapılanmanın (business process re-engineering) ayrıntılı bir tanımı yapılmaktadır. Buna göre, maliyet, kalite, hizmet ve hız gibi performans ölçümlerinde başarıya ulaşmak için iş akış sürecinin köklü bir şekilde yeniden düşünülmesi, tasarlanması ve radikal düzenlenemelere gidilmesi, iş akış sürecinin yenilenmesi olarak tanımlanmaktadır. Bu bölümde teknoloji sağlayıcı bir etken olarak bilgiye dayalı sistemlerin yararlarına ilişkin örnekler de verilmektedir. Söz konusu örnekler arasında masrafları en aza indirgeyerek üretim yapmak isteyen bir üretici firma, bilgiye dayalı sistemlere göre onarım işlerini yapmak isteyen bir havacılık firması, yeni ürünlerinin tasarımını bilgisayar destekli araçlarla geliştirmek isteyen bir başka firma yer almaktadır.

Altıncı bölüm *disiplinlerarası bütünleyici bir mekanizma olarak hizmet sunumunda bilgiye dayalı sistemlerin rolü* başlığını taşımaktadır. Geleceğin hizmet anlayışı çerçevesinde olası gelişmelerin tartışıldığı bu bölümde, bilgiye dayalı sistemlerden bütünleyici olarak söz edilmektedir. Teknolojik gelişmelerin düşünülenden daha hızlı olması nedeniyle bilgiye dayalı sistem oluşturmaının önemini belirtmek için bütünleyici tanımlaması kullanılmıştır. Bu bölümde ilginç bir örnek verilerek bir uzay istasyonunda yaşamaya, bilgiye dayalı sistemler açısından yeni bakış açıları kazandırılmaktadır. Yerçekiminin, kararlaştırma, çözümleme ve uygulama sürecinde stratejik çevre etkileşimiyle ilgisini kurabilmek için bilgiye dayalı sistem uygulamasının gerekliliği vurgulanmaktadır.

Yedinci bölüm *mühendislik ve inşaat projelerinin bütünleştirilmesinde bilgiye dayalı sistemler* konusuna ayrılmıştır. Önce bilinen mühendislik ve inşaat projelerinden söz edilen bu bölümde daha sonra bilgisayar sistemleri projesi ve işle ilgili yapılması gerekenlerin genel çerçevesi üstünde durulmakta ve bu konuda olması gereken yenilikler açıklanmaktadır.

Sekizinci bölümde *bilgiye dayalı sistemlerle bütünleşme sürecinde bilgi edinme ve tasarım destek metodolojisi* başlığı altında sistem geliştirme perspektifleri, bilgi edinme ve tasarım destek metodolojisinde ortak perspektifler, ortak perspektiflerin yönetim ve proje düzeyindeki analizleri ve bütünleşme konuları tartışılmaktadır.

Dokuzuncu bölüm *şirket ölçümleri* başlığı altında *karar destek sistemleri ve uzman sistemlerin katkıları tarafından oluşturulan temel bilgi tabanının korunması* altbaşlığına ayrılmıştır. Yönetim tabakasının teknolojik düzeyi ile karar destek ve uzman sistemlerini oluşturmuş kuruluşlarla bağlantı kurma konularının tartışıldığı bu bölümde temel olarak, hedeflerini bilgiye dayanarak belirleyen şirketlerin yapısal tasarım, işletimsel etkinlik ve rekabet düzeylerinin artmakta olduğuna işaret edilmektedir.

Onuncu bölüm, bir eğitim kurumundan verilen örneğe ayrılmıştır. Bu bölümde *James Madison Üniversitesi'ndeki bilim ve teknoloji eğitiminde enformasyon*

ve bilgi yönetimi konusu üzerinde durulmaktadır. Üniversitede verilen bilim eğitimi ve öğretiminde yapılan reformdan söz edilen bu bölümde, bilim ve teknoloji öğretiminin bütünleştirilmesi için yapılanlar ve yeni müfredat programı, bunun aşamaları, birer anahtar ekonomik etmen olarak bilgi ve enformasyon, bilgi ve enformasyon yönetiminde yaygın eğitim yöntemleri ve araçlar ve konsantrasyon gibi altbaşlıklar yer almaktadır.

Onbirinci bölüm *bilgi mühendisliği profesyonellerinin eğitimi* konusuna ayrılmıştır. Yüksek öğretim kuruluşlarında bilgi mühendisliği eğitimi için basit bir yaklaşımın açıklanmaya çalışıldığı bu bölümde Hollanda’ da kurulu Kenniscentrum CIBIT isimli bir kuruluşun çalışmalarından söz edilmektedir. Söz konusu kuruluşun amacı, kar hedeflemeyen kuruluşlara küresel ekonomi koşullarında daha iyi rekabet edebilmeleri için yenilenebilir enformasyon teknolojisinin etkin uygulamalarından hizmet standartlarının iyileştirilmesine kadar kaynaklarını daha iyi kullanmaları için yeni çalışma yöntemleri öğretmek olarak özetlenmektedir. 2 yıl yarım zamanlı olarak sürmekte olan kurslara katılanlara “bilgi teknolojisti” (knowledge technologist) unvanı verilmekte ve bu kurslara hemen her kesimden özellikle de sanayi kesiminde çalışan işçilerden katılım olmaktadır. Kursların konularını bilgi-yoğun enformasyon sistemlerinin örneklendirilmesi, bu sistem sürecini inceleme teknikleri, kuruluşlarda enformasyon ve bilgi sistemleri, sistemlerin gerçekleştirilmesi ve bitirme projesi oluşturmaktadır.

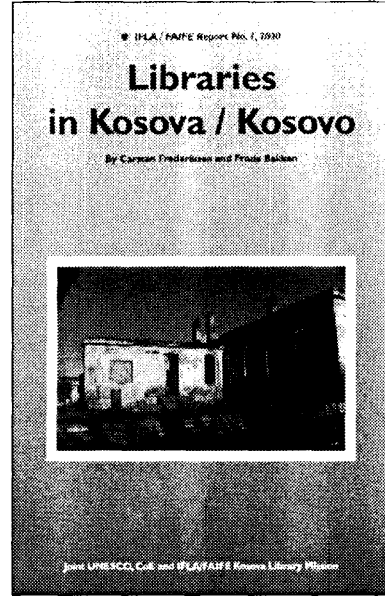
Bilginin diğer yüzü: Bilgiyi yönetirken Descartes’ ın hatasından kaçınmak konusuna ayrılan son bölümde bilgiye dayalı sistemler hakkında felsefi yaklaşımlardan söz edilmektedir. Descartes’ ın 1667’ de ortaya koyduğu, akıl ve vücut arasında uçurum genişliğinde ayırım olduğu ve insanın ürettiklerinin yalnız beyninden kaynaklandığı kuramına karşılık 1994’ te Damasio’ nun beyin ve vücudun birlikte çalıştığı ve üretilenlerin de ortak olduğu kuramının doğruluğu hakkında (yazara göre) tartışmalar yer almaktadır. Bu çerçevede düşünmenin kapalı bir tanımı, sezgisel öğrenme ve eleştirel olarak bilgi, duygular ve bilginin diğer yüzü, bilgi mühendisliği ve öneriler gibi oldukça ayrıntılı ancak ilgi çekici altbaşlıklarla kitap tamamlanmaktadır.

Dr. M. Tayfun GÜLLE
İGEME Kütüphane Müdürü
tayfung@igeme.org.tr

Frederiksen, Carsten and Frode Bakken. *Libraries in Kosova / Kosovo: A General Assessment and a Short and Medium-Term Development Plan*. Copenhagen: Joint UNESCO, CoE and IFLA/ FAIFE Kosova Library Mission, 2000. 67s. IFLA/ FAIFE Report No: 1. ISBN 87-988013-0-9.

1989 yılında Sovyetler Birliği' nin dağılmasının ardından doğu Avrupa'da gerçekleşen benzeri gelişmelerin en trajik olanı eski Yugoslavya Federatif Cumhuriyeti' nin parçalanma sürecidir. Bu süreçte Cumhuriyetin en gelişmiş üyesi olan Slovenya hiç bir sorun olmadan ayrılırsa da başta Bosna ve Hersek ve Hırvatistan' ın ayrılma süreçlerinde, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ilk kez Avrupa' da savaş boyutlarında çarpışmalar olmuştur. Eskiden de aynı statüde olan ve yeni Yugoslavya Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonra da bu Cumhuriyet'e bağlı olarak varlığını sürdüren Kosova Özerk Bölgesi'nin Yugoslavya tarafından özerkliğinin kaldırılmasından sonra Kosova'da da aynı boyutlarda çarpışmalar olmuş ve diğer çarpışma bölgelerinde olduğu gibi NATO buraya da müdahale etmiştir. Savaş sürecinde çok sayıda can kaybının yanı sıra, yaşam alanları, sanayi kuruluşları, bir çok uygarlığın izlerini taşıyan tarihi ve kültürel değerler önemli ölçüde zarar görmüştür. Söz konusu tarihi ve kültürel değerler arasında kütüphaneler önemli bir yer tutmaktadır. Kütüphanelerin restorasyonu ve hizmetlerin düzenlenmesi için Kosovalı kütüphaneciler ve Birleşmiş Milletler Kosova Geçici Yönetimi tarafından uluslararası kuruluşlara bir çağrı yapılmış ve bu çağrı ses getirmiştir.

IFLA tarafından 1997 yılında Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 19. maddesinde yer alan temel insan haklarını savunmak ve desteklemek amacı doğrultusunda bir girişim olarak başlatılan ve merkezi Kopenhag'da oluşturulan Bilgiye Özgür Erişim ve İfade Özgürlüğü Komitesi (FAIFE: Free Access to Information and Freedom of Expression) UNESCO ve Avrupa Konseyi tarafından oluşturulan bir çalışma grubunun hazırladığı raporda başta başkent Priştina olmak üzere Mitroviça ve Prizren gibi şehirlerdeki kütüphanelerin uğradıkları zarar belirlenmiş ve durumu düzeltici bir plan hazırlanmıştır. Altı bölümden oluşan raporun giriş ve özetten sonraki üçüncü bölümü güncel görünüme ayrılmış, savaş öncesi ve sonrası durum hakkında saptamalar yapılmıştır. Dördüncü bölümde Kosova kütüphanelerinin kuruluşlara, sektörlere ve cemaatlere göre dağılımı hakkında ayrıntılı bilgiler verilmiştir. Beşinci bölümde Kosova'daki kütüphanelerin durumunun kısa ve orta dönemde iyileştirilmesi için öneriler sıralanmış

ve bunlar Kosova Kütüphane Projesi 2000+ olarak isimlendirilmiştir. Projenin karar alma organı olarak Kosova Kütüphane Konsorsiyumu oluşturulmuş ve materyal türleri ve yaş gruplarına göre 11 özel program önerilmiştir. Çeşitli fotoğrafların da yer aldığı raporun altıncı bölümünde Kosova kütüphaneleri ile ilgili istatistik ve mevzuat bilgisi bulunmaktadır.

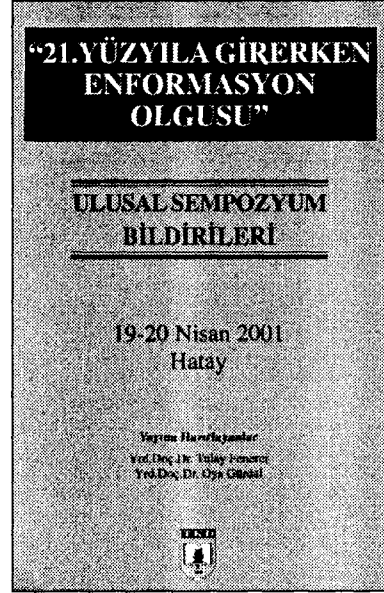
Dr. M. Tayfun GÜLLE
İGEME Kütüphane Müdürü
tayfung@igeme.org.tr

“21. Yüzyıla Gिरerken Enformasyon Olgusu” Ulusal Sempozyum Bildirileri 19-20 Nisan 2001 Hatay. (Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü, Mustafa Kemal Üniversitesi, Türk Kütüphaneciler Derneği) Yayına Hazl. Yrd. Doç. Dr. Tülay Fenerci ve Yrd. Doç. Dr. Oya Gürdal. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği, 2001. 253s. TKD Genel Merkezi Yayınları No; 37. ISBN 975-7653-91-8.

Ülkelerin yönetimden başlayarak en alt kademeye ya da hizmet türlerine kadar her türlü karar alma süreçlerini etkileyen bilgi kullanımı, yeni yüzyılda bir yaşam tarzı olmaya doğru ilerlemektedir. Türkiye'nin bu hızlı değişimin dışında kalmaması ve geniş anlamıyla enformasyon olgusu olarak adlandırılan sürece hazırlıksız yakalanmaması gerekmektedir. Her türlü ortamda üretilmiş bilgi kaynağını seçerek, kullanıma hazır hale getirerek, duyurarak, yayarak, enformasyona erişim kanallarını oluşturarak ya da açarak bu önemli sürece büyük katkı sağlayan kütüphaneciler, enformasyon uzmanları ya da bilgi profesyonelleri bu noktada enformasyon olgusunun kamuoyunda bilinmesi ve yöneticilerin dikkatinin çekilmesinde en önemli meslek grubudurlar.

Ankara Üniversitesi DTCF Kütüphanecilik Bölümü, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi ve Türk Kütüphaneciler Derneği tarafından birlikte düzenlenen ulusal sempozyum, hem yeni bir yüzyılda enformasyon olgusunun irdelenmesi hem de Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik kriz ortamına denk gelmesi açısından ilgi çekicidir. Ülkemizin içinde bulunduğu sorunlardan çıkış yolunun bilgi kullanmayı yaşam tarzı olarak benimseyen toplum yaratmak ve her yönüyle tutarlı ve uzağı gören bir ulusal enformasyon politikası belirlemek ve bunun gereklerini yerine getirmekten geçtiğinin ilgili kesimlere bu sempozyum kanalıyla bir kez daha anımsatıldığına inanmaktayız. Sempozyuma sunulan bildirilerin yirmidokuzunu içeren kitapta bildiriler yazar soyisimlerine göre alfabetik olarak yer almaktadır. Kitap, sempozyumdan önce yayın haline getirildiği için kitapta yer almayan ama toplantıda sunulan başka bildiriler de bulunmaktadır. Sempozyuma bildiri sunan ya da izleyici olarak, kamu ve özel sektörden, üniversite ve sanayi kesiminden, çeşitli alanlardaki uygulamacılardan, yönetici ve politikacılara kadar katılımcıların son derece geniş bir yelpazeye dağıldığı görülmektedir.

Bir özel sektör temsilcisinin yaptığı açılış bildirisini izleyen ve toplam 6 oturma dağılan sempozyumun oturum konuları; küreselleşme açısından ve demokratikleşme sürecinde enformasyonun etkileri- enformasyon çağında insan kay-

nakları: yeni alanlar, yeni eğilimler- değişimler ışığında bilgi erişim, bilgi teknolojileri ve kullanıcı- ekonomik yaşamda enformasyon- bilginin üretimi, iletimi ve paylaşımı açısından yasal düzenlemeler- sosyo kültürel yaşamda enformasyon olarak belirlenmiş ve iki gün süren sempozyum yine bir özel sektör temsilcisinin kapanış bildirisiyle tamamlanmıştır. Sempozyumun oturum konularının son derece güncel ve ilginç olması nedeniyle okunduğunda sunulan bildirilerin topluca değerlendirilerek enformasyon olgusu konusunda bir başvuru kaynağı olduğu kanısına varılabilir. Sempozyumun düzenlenmesinden kitap halini almasına kadar emeği geçen herkese teşekkürler.

Dr. M. Tayfun GÜLLE
İGEME Kütüphane Müdürü
tayfung@igeme.org.tr

Dizin: Türk Kütüphaneciliği (1993-2000). Hazl. Oya Gürdal, Serap (Narinç) Kazak, Aytaç Yıldızeli, Bülent Yılmaz. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği. 2001. XII+183 s., ISBN 974-7653-90-X Elde edilebileceği yer: Necati-bey Caddesi. Elgün Sokak. 8/8. Kızılay 06440 Ankara.

Kütüphanecilik açısından bakıldığında, denetim altına alınmamış bilginin kesin olarak varlığının kabul edilemeyeceği söylenebilir. Başka bir söyleyişle, “denetim altına alınarak, belli düzenlemelerden sonra gereksinim duyanlara sunulacak duruma getirilen bilgi/ belge, bilgi profesyonelleri açısından daha fazla anlamlıdır” denebilir. Kuşkusuz bilgiyi/ belgeyi arayanlar için de bu durum geçerlidir.

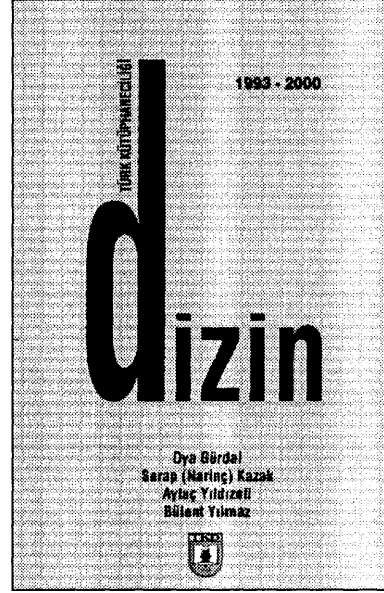
Görev yaptıkları alanlar ister teori isterse uygulama olsun, kendileri de değişik amaçlarla kullanıcı pozisyonuna gelen bilgi profesyonelleri, ilk aşamada araştırma konularında daha önceden hangi çalışmaların hazırlanmış olduğunu belirleyebilmek için belli başlı danışma kaynaklarına başvurmaktadırlar. Dizinler bu kaynakların en önde tercih edilenlerinden biridir.

Yayımlanmaya başladığı 1952 yılından beri, bilgi profesyonelleri için bir yandan iletişim ortamı olurken, öte yandan temel başvuru kaynaklarından biri, belki de birincisi, olan *Türk Kütüphaneciliği* dergisi, bu uzun maratonda bünyesine oldukça fazla miktarda özgün yazı, okuyucu mektubu, serbest/ hakemsiz yazı, yayın tanıtımı ve haber yerleştirdi. Bugün, 2001 yılında 50 yaşın olgunluğu ile duruyor karşımızda ve genelde Türk bilim hayatının, özelde Türk kütüphaneciliğinin huzurunda. Ancak, bu birikimin anlamlı olabilmesi, deyim yerindeyse deşifre edilmesine yani içerisindeki bilgilerin dizinlenmesine bağlıydı.

İşte, değerli meslektaşlarım Oya Gürdal, Serap (Narinç) Kazak, Aytaç Yıldızeli ve Bülent Yılmaz, bu gerçeğin bilinciyle bir araya gelerek bu zorlu işe giriştiler ve 1993 yılında Dergi'nin 1952-1992 yılları arasını dizinledikleri çalışmayı kamuoyuna sunmayı başardılar. Ancak, bu yayının ne denli gerekli bir “ürün” olduğunun göstergesidir ki, Dizin tez zamanda başvuru kaynağı olmayı başardı ve yok satmaya başladı.

Bu durum bir başka konuya daha işaret ediyordu. O da, yıllar geçtikçe Dergi'de yer alan her tür “ürün”ün tekrar dizinlenmesi işiydi. İlk dizini hazırlayan “takım”, ilk çalışmadaki yorgunluklarını hatırlamalarına rağmen, bu yeni görevi de yaparak, yeni maçı da kazanmaları gerektiğinin bilincindeydiler. Bu iş için gerekli heyecanları ise, zaten her zaman mevcuttu.

Derhal çalışmaya başladılar ve *Dizin: Türk Kütüphaneciliği (1993-2000)* adlı

“ürünlerini” 2001 yılı Mart ayında, dahası hoş bir sürprizle Kütüphane Haftası içerisinde meslek kamuoyuna sundular.

Bu eserde de, ilkinde olduğu gibi, “kontrollü dizinleme dili” ile birlikte metin analizi yapma yolu ile “doğal dizinleme dili” de kullanılmış (s. IX).

Temel amacı, **“herhangi bir nedenle Türk Kütüphaneciliği dergisini kullanmak ve dergideki bilgilere erişmek isteyenlerin emek ve zamanlarından kazanç sağlamalarına katkıda bulunma yanında anlamlılık, yerindelik ve yeterlilik açısından dergideki bilgi erişim sürecini nitelikli kılmak”** (s.IX) şeklinde açıklanan eser, altı bölüm halinde hazırlanmıştır:

- 1.Yazar adı dizini
- 2.Makale adı dizini
- 3.Konu dizini
- 4.Haberler dizini
- 5.Yayın tanıtımı dizini
- 6.Basından

Bu çalışmayla birlikte ve aynı “takım” tarafından hazırlanmış olmasa da, çalışma alanı ve “temel malzemesi” *Türk Kütüphaneciliği* dergisi olan önemli bir gelişme ise, *Türk Kütüphaneciliği* dergisinin daha önce başlatılmış olan elektronik erişim çalışmalarının önemli bir adım daha atarak, yeni bir biçim ve daha geniş bir kapsamla hizmete sunulmuş olmasıdır.

Bilindiği gibi, Dergi’nin elektronik versiyonuna Türk Kütüphaneciler Derneği (TKD)’nin web sitesinden (www.kutuphaneci.org.tr) kolaylıkla geçiş yapılabilir. Böylece ziyaretçilerin Dernek’in ana sitesinde eski ve yeni neler olduğuna göz atma şansı da oluyor.

Dergi, şimdilik, 1993-2000 yıllarını kapsayan bölümüyle ve hem dizin hem de tam metin olarak erişime sunulmuş bulunuyor. Kısacası ve moda deyiimiyle, bu yıllar arasında Dergi’de yer alan çalışmalara ulaşmak artık size bir tuş kadar yakın. Ancak bu mesleğe gönül veren ve içerisinde yıllardır bir şekilde mücadele eden herkesin kabul ve takdir edeceği gibi, çok uzun bir süre ve emek alan bu çalışmanın maddi ve manevi bir maliyeti söz konusu. Bu nedenle, dizin taramaları ve tam metin erişim için üye olma koşulu bulunuyor.

Üye olanlar, elektronik ortamdaki dizin aracılığıyla Dergi’de (1993-2000) yer alan çalışmalara da çok yönlü (yazar adı, konu, yıl) sorgulama yaparak erişebiliyorlar. Ayrıntılı bilgilere, dizin çalışmasının “giriş bölümünde”, elektronik versiyonda ise, “ana menüde” erişmek olanaklı.

Dergi’nin basılı versiyonuna abone olanlar, aynı zamanda elektronik ortamdaki tam metinlere de ulaşabiliyorlar. Bu şekildeki abonelik için, yıllık, kuruluşlara 20 milyon, kişilere 10 milyon, üyelere 8 milyon, öğrencilere 4 milyon, yurtdışından abone olmak isteyenlere ise, 45 dolar ücret belirlenmiş.

Sadece elektronik versiyona abone olmak isteyenler için abonelik ücretleri ise, yine yıllık, kuruluşlar için 15 milyon, kişiler için 7.5 milyon, üyeler için 6 milyon, öğrenciler için 3 milyon, yurtdışı için 45 dolar.

Abone olma konusunda burada sunulanların dışındaki ayrıntılı bilgiler hem TKD'nin web adresinden hem de derginin basılı versiyonundan edinilebilir.

Mesleki pozisyonları ne olursa olsun, **bilgi'nin değerini çok iyi bilen bilgi profesyonellerinin**, üyelik koşullu erişimi anlayışla karşılayacakları ümidiyle, basılı ve elektronik versiyonuyla bilgi yüklü bir şekilde araştırmalara yardımcı olmak üzere hazır bekleyen birbiriyle bağlantılı bu iki çalışmaya sahip çıkacaklarına inanıyorum. Bir anlamda, tamamen amatörce mücadele eden Türk Kütüphaneciler Derneği Genel Yönetim Kurulu üyelerine ve Yayın Kurulu üyelerine omuz vermek, bilgi profesyonellerinden beklenen.

Her iki çalışmada emeği geçenlere, hem değerli çabaları hem de örgütlü ve birlikte çalışarak pekçok zorluğun aşılabileceğini gösterdikleri için teşekkürlerimi sunarım.

Ümit ediyorum ki, dizin çalışması ilkinde olduğu gibi büyük bir boşluğu doldurarak kısa sürede özel koleksiyonlarımızdaki yerini alacak, elektronik versiyon da sıklıkla ziyaret ederek başvurduğumuz sitelerden biri olacaktır.

Erol Yılmaz

eyilmaz@yok.gov.tr

Yükseköğretim Kurulu

Yayın ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı